

Bedrijfs even vraagt meer aandacht

Nico Leek

Het bos- en houtbedrijfsleven, verenigd in Platform Hout Nederland (PHN), heeft samen met het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit een 'Visie op de houtoogst' opgesteld. Overheid en bedrijfsleven vragen met deze Visie meer aandacht voor houtproductie in beleid en beheer, wat moet resulteren in meer en beter gebruik van hout uit het Nederlandse bos.

de afnemende houtoogst in ons land was voor PHN aanleiding de positie van de Nederlandse houtverwerkende industrie met minister Veerman te bespreken. De minister was bereid om samen met het bedrijfsleven een visie te ontwikkelen over de houtproductie en houtoogst in het Nederlandse bos. Een werkgroep onder leiding van LNV met vertegenwoordigers van EZ, VROM en het Platform heeft vervolgens een analyse gemaakt en de stand van zaken in de sector opgemaakt. Er zijn 'foto's' gemaakt van het Nederlandse bos en haar eigenaren, van de houtoogstsituatie en van de positie van de spelers in de houtsector. Tevens is het huidige bos- en houtbeleid van de overheid in kaart gebracht. Op basis hiervan en de te verwachten ontwikkelingen zijn acties benoemd voor overheid en bedrijfsleven om het duurzaam gebruik van onze bossen te stimuleren. In dit artikel worden enkele hoofdlijnen uit de Visie gepresenteerd.

Houtoogst neemt steeds verder af

De laatste jaren wordt slechts 50–60% van de jaarlijkse bijgroei geoogst en neemt de staande voorraad jaarlijks met 1 miljoen m³ toe. Oorzaken van de achteruitgang liggen voornamelijk in stijgende oogstkosten en tegenvallende opbrengsten. De kostenstijging bij de oogst is vooral veroorzaakt door het steeds kleinschaliger werken in het bos. Dat is een gevolg van het toepassen van geïntegreerd bosbeheer, maar we hebben daarnaast in ons land ook te maken met een kleinschalige bezitsstructuur en een sterke versnippering in percelen. Dat maakt de exploitatie van ons bos kostbaarder. De hoge oogstkosten betekenen dat de exploitanten voor de boscijner tegenvallende prijzen op stam betalen, waardoor de prikkel om te oogsten wegvalt.

Naar de toekomst toe spelen ook de veranderingen in soorten en diameters. De afgelopen decennia is het aandeel inheems loofhout met 10% toegenomen. Dat betreft vooral inlandse eik. De eik is nu onze tweede belangrijke boomsoort na grove den. De toename van eik is ten koste gegaan van de naaldhoutsoorten douglas, lariks en fijnspar. Dat heeft gevolgen voor het te oogsten volume. Een andere ontwikkeling van de afgelopen decennia is dat er bijna geen eindvelingen meer in het bos plaatsvinden. Ook hierdoor verlaagt het totale jaarlijkse oogstvolume en bovendien nemen de gemiddelde diameters van de bomen sterk toe. Uit recente cijfers van het Meetnet Functie Vervulling (MFV) blijkt dat de oppervlakte bos met dikke bomen sinds 1984 bijna is verdubbeld. Een vervelende bijkomstigheid is dat de houtverwerkende industrie op dit moment geen grote diameters verwerkt.

Rondhoutindustrie draait op Nederlands hout

De grootste afnemers van Nederlands rondhout zijn de zagerijen met 405.000 m³ (=70% van verwerkte volume) ge-

volgd door de papierproducenten met 115.000 m³ (=60% van verwerkte volume). De overige verwerkers zijn beduidend kleiner in hun inlands rondhoutverbruik, gezamenlijk circa 35.000 m³. De Nederlandse rondhoutverwerkende industrie draait dus grotendeels op hout uit het Nederlandse bos. Neemt de voorziening van rondhout verder af dan verdwijnt de verwerkende industrie en in het kielzog daarvan de exploitatiebedrijven. Dan zijn de marktcondities voor het Nederlandse hout aanmerkelijk slechter.

Houtoogst cruciaal voor duurzaam bosbeheer

Uitgangspunt voor de werkgroep is het streven naar een duurzame bos- en houtsector, waarin zowel de economische als ecologische en sociale belangen in de toekomst worden meegenomen. Een toekomst, waarin de Nederlandse samenleving steeds meer gebruik maakt van de vernieuwbare grondstof hout en waarin de inkomsten uit houtoogst cruciaal zijn voor duurzaam bosbeheer. Bovendien wint de opvatting terrein dat houtoogst kan bijdragen aan de variatie in

ht voor houtoogst

het bos en dat is een belangrijke voorwaarde voor meer biodiversiteit. Houtoogst moet daarom niet alleen mogen in Nederland, houtproductie en -oogst zijn noodzakelijk voor een gezond bos en een gezonde sector!

Om de houtoogst weer toe te laten nemen noemt de visie diverse acties. Enkele hiervan worden hier genoemd.

Stimuleren lariks en douglas

De overheid stimuleert al langer de aanplant en ontwikkeling van inheemse boomsoorten in het Nederlandse bos. Dat heeft geresulteerd in een duidelijk toegenomen aandeel inheems loofhout. Bedrijfsleven en ministerie zijn overeengekomen dat LNV de mogelijkheden binnen de overheid verkent om ook de voor de markt zo waardevolle soorten als lariks en douglas te stimuleren.

Versterken aanbodpositie door verlagen oogstkosten

Door de houtoogst anders te organiseren bijvoorbeeld uitvoering over meerdere zittingen of voor meerdere jaren bij dezelfde eigenaar kan aanzienlijke efficiencywinst worden gerealiseerd. Wil de boseigenaar blijven oogsten en zijn aanbodpositie op de houtmarkt versterken dan biedt een dergelijke aanpak perspectief. Dat vraagt om afspraken tussen boseigenaren en exploitatiebedrijven om te komen tot vergroten van de schaal bij de uitvoering van het boswerk en tot meerjarige contracten.

De houtprijzen worden grotendeels bepaald door de Westeuropese markt, dat is voor de Nederlandse houthandel een gegeven. De handel kan wel een betere prijs op stam betalen als de oogst efficiënt kan plaatsvinden. Verschillende bedrijven in de sector zijn deze weg reeds ingeslagen en bieden de boseigenaren full service mogelijkheden.

Energiehout uit het bos

De toenemende vraag naar houtige biomassa voor de productie van duurzame energie zal betekenen dat op niet al te lange termijn ook de verwerking van resthout uit het bos mogelijk wordt. Belangrijk is om nu al vast te stellen onder welke randvoorwaarden dat in het Nederlandse bos kan plaatsvinden.

Hoe verder?

De visie geeft meer onderwerpen voor gezamenlijke acties: betere marketing en promotie voor het Nederlandse hout, inzet van Nederlands duurzaam geproduceerd hout bij overheidsaanbestedingen, aandacht voor de bosontsluiting en niet op de laatste plaats het stimuleren van de bosuitbreiding.

De Visie op de houtoogst vraagt hernieuwde aandacht voor het duurzame gebruik van het Nederlandse bos. Het bedrijfsleven ervaart nu reeds dat het opstellen van de Visie een kentering teweeg heeft gebracht in het bestaande beleid bij het Ministerie. Daar is de houtsector verheugd over, dat is een goed begin, maar

Wat is het PHN?

Het Platform Hout Nederland is een coalitie van marktpartijen uit de bos- en houtsector die hun gezamenlijke belangen behartigen, beleidsondersteuning geven en visies ontwikkelen over de positie van de Nederlandse houtverwerkende industrie en de Nederlandse houtvoorziening. In het Platform zitten vertegenwoordigers van o.a. de Vereniging Van Nederlandse Houtondernemingen, Koninklijke Vereniging van Nederlandse Papier- en kartonfabrieken, Staatsbosbeheer, Algemene Vereniging Inlands Hout, Grontmij, Energie-Ned, Emballage- en Palletindustrie Vereniging en de Federatie Particulier Grondbezit.

De tekst van de 'Visie op de houtoogst' is te downloaden op www.probos.net
Contactadres: T 0317 412 193;
E nico.leek@probos.net

nog het halve werk. De Visie zal ook door de bossector gedragen moeten worden en daarvoor zullen nog de nodige discussies gevoerd moeten worden.

De komende tijd worden de actiepunten uit de Visie met alle betrokkenen vertaald naar concreet in de praktijk uit te voeren projecten. Daar zet het bedrijfsleven op in en zullen we ook het Ministerie op aanspreken.